

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

2026 йил — МАҲАЛЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЖАМИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2026 йил 5 март, № 44 (9215)

Пайшанба

Сайтимишга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТЛАРДА ЯҚИН ШАРҚДАГИ ҲОЗИРГИ МУРАККАБ ВАЗИЯТ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 4 март куни Ўмон Султони Ҳайсам бин Торик Ол Саид, Бирлашган Араб Амирликлари Президенти Шайх Муҳаммад бин Зоид Ол Наҳаён, Кувайт Давлати Валиаҳди Шайх Сабоҳ ал-Ҳамад ал-Ҳамад ас-Сабоҳ, Қатар Давлати Амири Шайх Тамим бин Ҳамад Ол Соний, Баҳрайн Подшоҳи Ҳамад бин Исо Ол Халифа ва Иордания Ҳошимийлар Подшоҳлиги Подшоҳи Абдулла II ибн ал-Ҳусайн билан телефон орқали суҳбатлашди.

Ўмон Султони Ҳайсам бин Торик Ол Саид билан мулоқотда Яқин Шарқдаги ҳозирги мураккаб вазият муҳокама қилиниб, юзага келган беқарорлик жиддий ташвиш уйғотаётгани қайд этилди.

Ўзбекистон Президенти Ўмон ҳудудига содир бўлган бундай ҳаракатлардан хавотирда эканини билдириб, Ўзбекистон ҳар қандай қарама-қаршилик ҳамда зиддиятни сиёсий-дипломатик ва тинч йўллар билан, музокара орқали ҳал қилишнинг қатъий тарафдори эканини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари Султонлиқнинг минтақада хавфсизлигини таъминлаш борасида амалга ошириш келаётган фарқ вазиятига роли ва изчил саъй-ҳаракатларини алоҳида эътироф этди.

Шунингдек, Ўмонда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларининг хавфсизлигини таъминлаш ва уларни Ватанига қайтариш учун яратилаётган шарт-шароит учун Султон Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдирди.

Ўз навбатида, Ўмон Султони Ўзбекистон етакчисига ҳамжиҳатлик ва бирдамлик туйғулари учун ташаккур изҳор этиб, Маскатга бўлажак олий даражадаги тарихий ташриф юксак савияда ўтишига ишонч билдирди.

Бирлашган Араб Амирликлари Президенти Шайх Муҳаммад бин Зоид Ол Наҳаён билан суҳбатда томонлар охириги кунларда Яқин Шарқ минтақасидаги вазият тобора кескинлашиб, низо ва зиддият-

лар авж олаётгани қаттиқ ташвишга солаётганини қайд этди.

Муқаддас Рамазон ойида рўй бераётган бундай ноҳус ҳолатлар халқаро ҳуқуқ тамойилларига зид эканлиги ҳамда тинчлик-осойишталикка таҳдид солаётган ҳар қандай ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш зарурлиги таъкидланди.

Давлатимиз раҳбари ушбу мураккаб дамларда Ўзбекистоннинг стратегик шериги ва яқин ҳамқори бўлган Бирлашган Араб Амирликлари раҳбарияти ва халқи билан бирдам ва яқдил эканини билдирди.

Ҳозирда ушбу мамлакатда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларига кўрсатилаётган амалий қўллаб-қувватлагани, кўрсатаётган биродарлик ҳурмати ва ҳамжиҳатлик руҳи учун чуқур миннатдорлик билдирди.

Ўз навбатида, Амирликлар етакчиси ушбу сиёсий дамларда Ўзбекистон Президентининг самимий қўллаб-қувватлагани, кўрсатаётган биродарлик ҳурмати ва ҳамжиҳатлик руҳи учун чуқур миннатдорлик билдирди.

Кувайт Давлати Валиаҳди Шайх Сабоҳ ал-Ҳолид ал-Ҳамад ас-Сабоҳ билан мулоқот чоғида охириги кунларда Яқин Шарқ минтақасида вазият кескинлашаётгани, мамлакатдаги турли инфратузилма объектларига берилган зарбалардан жиддий хавотир билдирди. Бундай салбий ҳаракатлар халқаро ҳуқуқ тамойилларига зид эканлиги ва ушбу сиёсий дамларда Ўзбекистон биродар Кувайт халқи билан бирдам ҳамда елкадош экани таъкидланди.

Аҳолининг тинчлиги ва осойишталигига жиддий хавф туғдирадиган ҳар қандай хатти-ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш зарурлиги қайд этилди.

Фурсатдан фойдаланиб, давлатимиз раҳбари бундай бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларига кўрсатилаётган амалий ёрдам учун алоҳида ташаккур айтди. Шунингдек, Кувайт Амири Мишъял ал-Аҳмад ал-Ҳолид ас-Сабоҳ Аъло Ҳазратларига илиқ саломларини йўлади.

Ўз навбатида, Кувайт Валиаҳди ҳозирги қийин вақтда изҳор этилган дўстона қўллаб-қувватлаш ва бирдамлик туйғулари учун Ўзбекистон етакчисига мамлакат раҳбарияти ва халқи номидан чуқур миннатдорлик изҳор этди.

Қатар Давлати Амири Шайх Тамим бин Ҳамад Ол Соний билан суҳбат давомида Яқин Шарқдаги вазиятнинг кескинлашуви ва зиддиятлар минтақавий барқарорлик ва тинчликка жиддий таҳдид солаётгани таъкидланди. Муқаддас Рамазон ойида мусулмон уммати ўрта-сидаги келишмовчиликни кучайтирадиган номақбул ҳаракатлардан чуқур хавотир ифода этилди.

Давлат суверенитети, тинчлиги ва осойишталигига хавф солувчи ҳар қандай хатти-ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш минтақа давлатларининг умумий манфаатларига хизмат қилиши таъкидлаб ўтилди.

Шунингдек, Ўзбекистон етакчиси Қатарда бўлиб турган фуқароларимизнинг хавфсизлигини таъ-

минлаш ва уларни Ватанига қайтариш бўйича кўрилатилган чоралар ҳамда яратилган шароит учун Амир Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдирди.

Ўз навбатида, Қатар Амири ҳозирги сиёсий кунларда Ўзбекистон Президентига дўстона мулоқоти, доимий равишда қўллаб-қувватлаб келаётгани, билдирган самимий бирдамлик сўзлари, икки томонлама стратегик шериклик муносабатларини ривожлантиришга қаратаётган катта эътибори учун алоҳида ташаккур изҳор этди.

Баҳрайн Подшоҳи Ҳамад бин Исо Ол Халифа билан мулоқот давомида Яқин Шарқда кузатилаётган сиёсий вазиятнинг хавфсизлик ва барқарорликка салбий таъсир кўрсатаётган масалалар муҳокама қилинди.

Муқаддас Рамазон ойида мусулмон уммати ҳамжиҳатлик, яқин биродарлик, ўзаро ҳурмат ва бағрикенглик тамойиллари асосида бир-бирини қўллаб-қувватлаш ва маддадор бўлиши лозимлиги қайд этилди.

Мамлакат тинчлиги ва фуқаролар осойишталигига жиддий хавф солаётган, беғуноҳ инсонларнинг азият чекишига сабаб бўлаётган ҳар қандай хатти-ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш, барча муаммоларни фақат дипломатик ва музокара йўли орқали ҳал этиш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Мамлакатимиз етакчиси бундай мураккаб ва сиёсий шарт-шароитда Баҳрайн раҳбарияти ва халқи билан бирдам ва ҳам-

жиҳат эканлигини изҳор этди.

Ўз навбатида, Подшоҳ Ҳамад бин Исо Ол Халифа давлатимиз раҳбарига шундай сиёсий кунларда эътибор кўрсатиб, қилган телефон кўнғироғи, кўрсатган чин дўстлиги ва самимий қўллаб-қувватлови учун чуқур миннатдорлик билдирди.

Иордания Ҳошимийлар Подшоҳлиги Подшоҳи Абдулла II ибн ал-Ҳусайн билан мулоқот давомида сўнги кунларда Яқин Шарқда кузатилаётган жараёнларнинг кескин тус олиши минтақавий хавфсизлик, барқарорлик ҳамда давлатлараро муносабатларга жиддий путур етказётгани алоҳида таъкидланди.

Бутун мусулмон уммати учун муқаддас бўлган Рамазон ойида мамлакатлар суверенитети, фуқаролар тинчлиги ҳамда осойишталигига хавф туғдирадиган ҳар қандай хатти-ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш, низо ва муаммоларни тинч ва дипломатик йўллар билан ҳал этиш зарурлиги қайд этилди.

Мамлакатимиз етакчиси бундай сиёсий дамларда Иордания раҳбарияти ва халқи билан яқдил ва бирдамлигини таъкидлади.

Ўз ўрнида Иордания Подшоҳи ушбу сиёсий кунларда чин дўстлик, самимий қўллаб-қувватлаш ва ҳамжиҳатлик сўзлари учун Президентимизга чуқур миннатдорлик изҳор этди. Яқин истиқболда Аммонга бўлажак олий даражадаги тарихий ташриф юксак савияда ва сермахсул ўтишига қатъий ишонч билдирди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

10 МАРТ — ХАЛҚАРО АЁЛ СУДЬЯЛАР КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимиз суд органларидаги кўп йиллик самарали меҳнати, жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш, соҳага оид ислохотларни чуқурлаштириш, оид судловни адолат, холислик ва шафқатли тамойиллари асосида амалга ошириш орқали Янги Ўзбекистонда инсон қадрини улғулаш, фуқароларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга муносиб хисса қўшаётгани, юксак профессионал маҳоратини намояндалар этиб, хизмат бурчини ўз касбига садоқат билан бажариб келаётгани, юқори малакали кадрларни тайёрлаш, ёш авлодни Ватанга муҳаббат, миллий ва умминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялаш борасидаги ибратли фаолияти ҳамда ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун қуйидагилар мукофотлансин:

«Меҳнат шухрати» ордени билан

1. Астанова Умсун — Ўзбекистон суд органлари фахрийси

«Дўстлик» ордени билан

2. Балкибаева Жанангул Исмаилова — Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг судьяси

«Мардлик» ордени билан

3. Рабиева Муҳаббат Миржалилова — Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси

«Жасорат» медали билан

4. Ешназарова Гулистан Алланазаровна — Қорақалпоғистон Республикаси судининг иқтисодий ишлар бўйича судьяси

5. Шамсутдинова Эльза Рифовна — Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси

«Содиқ хизматлари учун» медали билан

6. Асанова Гулнорахон Абдурауловна — Андижон вилояти судининг фуқаролик ишлари бўйича судьяси
7. Болтаходжаева Ирода Абдукаримовна — Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси

«Шухрат» медали билан

8. Аймаганбетова Жанат Бисенбаевна — Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг судьяси
9. Дусматова Маҳсуда Мусурмоновна — Тошкент вилояти судининг иқтисодий ишлар бўйича судьяси
10. Юлчиева Сохибахон Қодиржоновна — Фуқаролик ишлари бўйича Наманган вилояти Янгиқўрғон туманлараро судининг раиси

Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри, 2026 йил 4 март

Учрашув

ЎЗАРО АЛОҚАЛАР ЯНАДА ФАОЛЛАШАДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Спикер Н. Исмоиловнинг Бангладеш Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқуллода ва мухтор элчиси М. Ислам билан учрашуви бўлиб ўтди.

Суҳбат аввалида меҳмон томонига янги тахрирдаги Конституция ва «Ўзбекистон — 2030» стратегияси доирасида мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, Қонунчилик палатаси фаолияти ҳақида батафсил маълумотлар берилди.

Элчи Ўзбекистон ва Бангладеш ўртасидаги парламентлараро ҳамкорлиқнинг ўрнатилиши икки давлат ўртасидаги алоқаларни янги босқичга кўтаришда муҳим йўналишлардан бири эканини алоҳида таъкидлади. Шу маънода, Ўзбекистонда «Ўзбекистон — Бангладеш» парламентлараро дўстлик ва ҳамкорлик гуруҳининг тузилганини юқори баҳолади. Учрашув очик ҳамда дўстона руҳда ўтди.

Конструктив руҳда кечган учрашувда икки мамлакат

«Халқ сўзи».

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ АҲОЛИ ДАРОМАДИ ВА ТУРМУШ ДАРАЖАСИДА ЎЗ АКСINI ТОПАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев Сирдарё вилоятида амалга оширилаётган ислохотлар натижадорлиги ва келгуси устувор вазифалар юзасидан йиғилиш ўтказди.

Сўнги йилларда амалга оширилган янги ланишлар натижасида вилоят иқтисодиётида муҳим таркибий ўзгаришлар рўй бергани қайд этилди. Йилгори, асосан, қишлоқ хўжалигига боғлиқ қолган ҳудудда саноат ва хизматлар соҳаси жадал ривожланиб, бизнес муҳити яхшиланди, илғор тадбиркорларнинг қатлами шаклланди.

Утган йили Сирдарё вилояти иқтисодиёти 9,8 фоизга ўсди. Саноат ишлаб чиқаришида 8,2 фоизлик ўсish таъминланиб, бу кўрсаткич бўйича вилоят ҳудудлар орасида тўртинчи ўринни эгаллади. Аҳоли жон бошига ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми ҳам изчил ўсиб бормоқда. 2017 йилда 10 миллион сўмини ташкил этган бўлса, 2025 йилга келиб, 38,1 миллион сўмга етди, яъни қарийб 3,8 баробарга ошди.

Утган йили вилоятда 42 та йирик инвестиция лойиҳаси амалга оширилиб, уларнинг умумий қиймати 333 миллион доллардан ошди. Ушбу лойиҳалар доирасида 17,5 миңдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Йиғилишда Сирдарёни Хитой тажрибаси асосида илғор инновацион ҳудудга айлантириш бўйича амалга оширилаётган ишларга алоҳида тўхталинди. Хитой провинциялари билан тўғридан-тўғри ҳамкорлик йўлига қўйилди.

Шунингдек, Корея Республикаси, Япония ва Малайзияга амалга оширилган хизмат сафарлари доирасида қатор инвесторлар билан музокара ўтказилди, юзлаб миллион долларлик лойиҳалар шакллантирилди. Жумладан, Гулистон туманида 300 миллион долларлик қорвачилик мажмуаси ва болалар учун озик-овқат ишлаб чиқариш лойиҳаси бўйича келишувга эришилди. Янгиер шаҳрида Франциянинг «Bonduelle» компанияси билан ҳамкорликда озик-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳасини ишга тушириш режалаштирилган.

Шу билан бирга, рақамли иқтисодиёт, косметика саноати, агросаноат ва қайта иш-

лаш соҳаларида ҳам янги инвестиция ташаббуслари ишлаб чиқилмоқда. Хусусан, Ширин шаҳрида дата-марказ, Гулистон шаҳрида инкубация ва акселерация марказларини ташкил этиш бўйича лойиҳалар шакллантирилган.

Йиғилишда жорий йилда вилоятга 3 миллиард доллар инвестиция жалб қилиш ва экспорт ҳажмини 500 миллион долларга етказиш вазифаси қўйилди. Бунинг ҳисобига ялпи ҳудудий маҳсулотни 9 фоизга, саноатни 8,2 фоизга, хизматлар соҳасини 15,4 фоизга, қишлоқ хўжалигини 6,8 фоизга ва қурилиш ҳажмини 15 фоизга ошириш режалаштирилган.

Бандлик ва камбағалликни қисқартириш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қaratилди. Утган йили камбағаллик даражаси 11,3 фоиздан 6,2 фоизга туширилди. Бироқ бу кўрсаткич хали ҳам республика ўртача даражасидан юқори экани қайд этилди.

Жорий йилда тадбиркорлик лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш учун 10 триллион сўм ресурс ажратилмоқда. Мазкур маблағлар асосида 185 миң аҳолини иш билан таъминлаш, ишсизлик даражасини 4,6 фоизгача, камбағалликни эса 3 фоизгача қисқартириш режалаштирилган. Гулистон, Ширин, Янгиер шаҳарлари, Сардоба, Сайхунобод, Сирдарё ва Ховос туманларини ишсизлик ҳамда камбағалликдан холи ҳудудга айлантириш чоралари қўйилди.

Бу борада «Меҳнатсевар аёл», «Тенг имкон — инклюзив бандлик», «Бир маҳалла — бир маҳсулот» каби дастурлар доирасида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, маҳалларда янги иш ўринларини яратиш ва аҳолининг даромад манбаларини кўпайтириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама қилинди. Йўналтирилган 100 миллион доллар ҳисобига вилоятда 47 та мактаб, 45 та боғча, 35 та тиббиёт муассасаси ҳамда 18 та спорт ва

маданий объектини тўлиқ таъмирлаш топширилди.

Утган йилда Гулистон шаҳридаги 22 миң хонадонни узулқисиз ичимлик суви билан таъминлаш масаласи ҳал этилди. Мирзаобод, Сардоба, Боёвут, Ховос туманлари ва Янгиер шаҳридаги 12 миң хонадон ҳам доимий ичимлик суви билан таъминланмоқда.

Мухандислик инфратузилмасини ривожлантириш доирасида жорий йилда 349 километр электр тармоқлари қуриш, 99 та трансформатор ўрнатиш, шунингдек, сув тармоқларини кенгайтириш ҳисобига аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш даражасини 89,5 фоизга етказиш режалаштирилган.

Шунингдек, вилоятда уй-жой қурилиши жадал давом эттирилмоқда. 2026 йилда 3,5 миң хонадондан иборат 80 та кўп қаватли уй қуриш, жумладан, 1,5 миң хонадонни «Янги Ўзбекистон» массивларида барпо этиш ҳамда реновация дастури асосида янги уй-жойлар қуриш режалаштирилган.

Қишлоқ хўжалигидаги имкониятлардан самарали фойдаланиш зарурлиги алоҳида таъкидланди. Сирдарёда экин майдонлари жон бошига бошқа қатор ҳудудларга нисбатан анча кўп бўлиб, сув таъминоти ҳам яхши. Бироқ мева-сабзавот экспорти ҳозирча 60 миллион доллардан ошмаётгани қайд этилди.

Бу борада «Сирдарё агро инвест» компаниясини ташкил қилиб, Ховос туманида сув тежовчи ва юқори агротехнологиялар асосида даромадли экин майдонларини шакллантириш ҳамда уларни «тайёр бизнес» шаклида аҳолига тақдим қилиш режалаштирилган. Дастлаб 12 миң гектар ер майдонида ушбу механизмни жорий этиш кўзда тутилган.

Жорий йилда 20,8 миң гектар ер майдонида сув таъминотини яхшилаш ва 748 миллион куб метр сувини тежаш вазифаси қўйилди.

Йиғилишда Венгрия тажрибаси асосида Ховос туманидаги қатор маҳалларда «ақли қишлоқ» пилот лойиҳасини амалга ошириш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Унда маҳалларга ажратилаётган маблағлар шарт-шароити, экологик ҳолат, эфти-ёжманд оилаларни қўллаб-қувватлаш ва тадбиркорлик имкониятлари ҳақидаги маълумотлар очик рақамли тизим орқали аҳолига етказиб борилади.

Йиғилиш якунида мутасаддиларга қатор аниқ топшириқлар берилди. Жумладан, Гулистон шаҳридаги «Сирдарё» эркин иқтисодий зонасида камида 5 миң иш ўринли инвестиция лойиҳаларини жойлаштириш, кўш панеллари ишлаб чиқариш бўйича 100 миллион долларлик лойиҳани ишга тушириш, «Феруз» подстанцияси трансформаторларини модернизация қилиш вазифалари белгиланди.

Шунингдек, Боёвут туманида «Султонхўвўз» сув омбори қурилиши бўйича техник-иқтисодий асос ишлаб чиқиш, вилоят йўллари таъмирлаш учун халқаро молия институтлари маблағларини жалб қилиш, Мирзаобод туманида анорни сақлаш ва қайта ишлаш агромажмуасини ташкил этиш ҳамда замонавий кўчатчилик марказларини очиш бўйича топшириқлар берилди.

Президентимиз ёшларни замонавий касб ва тилларга ўқитишга ҳам алоҳида эътибор қаратиб, халқаро стандартлар асосида малакани баҳолаш марказларини ташкил этиш ва камида 2 миң ёшни касб-хўнарга тайёрлаш зарурлигини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари вилоятда амалга оширилаётган ҳар бир лойиҳа аҳоли даромади ва турмуш даражасида ўзининг амалий аксини топиши лозимлигини қайд этиб, белгиланган вазифаларнинг ўз вақтида ва сифатли ижросини таъминлаш бўйича кўрсатмалар берди.

Ў.А.

Эътибор

ЗАҲМАТЛИ МЕҲНАТ ЭЪТИРОФИ

8 март — Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан олий таълим тизимида илм-фанни ривожлантириш, инновацион фаолиятни қўллаб-қувватлаш, хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий ва илмий салоҳиятини юксалтириш борасида салмоқли натижаларга эришган бир гуруҳ хотин-қизлар Олий Мажлис Сенати Раисининг «Фахрий ёрлиғи» билан тақдирланди.

Тақдирлаш жараёнида ҳар бир иштирокчининг фаолияти алоҳида тилга олинди, унинг жамоадаги ўрни ва амалий ишлари ҳақида сўзлаб берилди.

Навоий вилояти — нафақат мамлакатимиз, балки Марказий Осиёнинг йирик саноатлашган ҳудудларидан бири. Унинг улкан иқтисодий салоҳияти узоқ йиллар давомида Навоий, Учқудуқ, Зарафшон шаҳарлари, Мурунтоғ, Зафаробод ва Даугузтау кўрғонлари аҳолиси турмушида муҳим ўрин тутади, урбанизация жараёнларининг жадаллашувиغا хизмат қилди.

Бугун ҳам республикада ишлаб чиқарилаётган рангли металл, минерал ўғит ва цементнинг салмоқли қисми вилоятдаги «Навоий кон-металлургия комбинати», «Навоийазот», «Қизилқум-

цемент» АЖларда тайёрланади. «Навоийурган» давлат корхонаси ўз йўналишида ягона йирик ишлаб чиқарувчи сифатида фаолият юритмоқда. Мамлакатимиздаги электр энергиясининг

катта қисми Навоий иссиқлик электр станция тармоқлари орқали ҳудудларга узатилади.

Қисқаси, макташга арзигулик кўрсаткичлар талай. Бироқ бу рақам ва фактлар вилоятда узоқ йиллар давомида шаклланган ижтимоий-иқтисодий ҳамда маданий-маърифий муҳитни, аҳоли турмуш даражасини ўлкали акс эттиради, деб бўлмайди.

Сенат қўмитасида

ЁШ АВЛОД ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯСИ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига гиёҳвандлик воситалари, психотроп моддалар ёки уларнинг аналогларининг ва кучли таъсир қилувчи моддаларнинг қонунга хилоф муомаласи учун жавобгарлиқни тақомиллаштиришга қаратилган қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш тўғрисида"ги қонун дастлабки тарзда кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, бугунги кунда гиёҳвандлик воситалари, уларнинг аналоглари, психотроп ва кучли таъсир кучига эга моддаларнинг қонунга хилоф муомаласи билан боғлиқ ҳуқуқбузарликлар ортиб бормоқда. Хусусан, сўнгги 5 йилда республикада аниқланган нарқожинотлар 2 бараварга, ноқонуний муомаладан олинган гиёҳвандлик воситалари ва уларнинг аналоглари 67 фоизга, шундан синтетик гиёҳвандлик воситалари 80 бараварга кўпайган.

Ушбу қонун бундай салбий ҳолатларнинг олдини олиш, гиёҳвандлик воситалари, уларнинг аналогларининг қонунга хилоф муомаласи учун жавобгарлиқни кучайтириш, мавжуд нормалардаги бўшлиқларни тўлдириш орқали амалдаги қонунчиликни тақомиллаштириш мақсадида ишлаб чиқилган.

Сенаторлар алоҳида қайд этганидек, мазкур қонуннинг қабул қилиниши мамлакатимизда нарқожинотчиликка қарши курашиш бўйича жиддий ҳуқуқий сиёсатнинг тубдан ўзгаришига, аҳоли генофондига таъсир этувчи уюшган нарқожинотларга қарши курашиш самардорлигининг ошишига, воғна етмаган ва ёшлар орасида гиёҳвандликнинг олдини олиш ҳамда уларни нарқожинотлардан ишончли ҳимоялашга хизмат қилади.

Шундан сўнг Олий Мажлис Бола ҳуқуқлари бўйича вакили (Болалар оғиб қолганларнинг) бўлиб қўйилган ҳуқуқлари тўғрисидаги қонунчиликка давлат органлари томонидан риоя этилиши ҳақидаги маърузаси ҳам муҳокамага тортилди.

«Халқ сўзи».

Ўзбекистон — БМТ: ИЗЧИЛ ҲАМКОРЛИК ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Жаҳон иқтисодий ва дипломатия университетиди Олий Мажлис Сенатининг Халқаро муносабатлар, ташқи иқтисодий алоқалар, хорижий инвестициялар ва туризм масалалари қўмитаси билан ҳамкорликда "Ўзбекистон ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти: 34 йиллик ҳамкорлик тажрибаси ва истиқболлари" мавзuida давра суҳбати ташкил этилди.

Давра суҳбати

Унда сенаторлар, вазирлик ва идоралар, халқаро ташкилотлар вакиллари, фуқаролик жамияти институтлари экспертлари, олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари, талабалар ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Сўзга чиққанлар таъкидлаганидек, Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат фаолияти концепцияси доирасида дунё давлатлари ҳамда халқаро ташкилотлар билан икки ва кўп томонлама ҳамкорлик янги босқичга кўтарилди.

Айниқса, Марказий Осиёдаги қўшни давлатлар билан очик, конструктив ва ўзаро ишончга асосланган муносабатлар орқали минтақавий хавфсизлик ҳамда барқарорликни таъминлашда муҳим қадамлар қўйилмоқда.

Тадбир иштирокчилари томонидан Ўзбекистон халқаро даражада ташаббуслари фаол илгари сураётганиги, минтақавий ва глобал масалаларни ҳал этишда мамлакатимиз нуфузи ошиб бораётгани алоҳида айтилди.

Шунингдек, мамлакатимизнинг БМТ доирасидаги ташаббуслари резолюция сифатида қабул қилинаётгани, хусусан, ушбу ташаббуслар Марказий Осиёда тинчлик ва барқарор тараққиётни таъминлаш, иқлим ўзгаришига қарши курашиш ҳамда Оролбўйи ҳудудини ривожлантиришга ҳисса қўшаётгани таъкидланди.

Давра суҳбати якунида Ўзбекистоннинг БМТ ва бошқа халқаро ташкилотлар билан алоқаларини янада чуқурлаштириш ҳамда парламент дипломатияси имкониятларидан фойдаланиш бўйича тақдирлар ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

«Халқ сўзи».

ЗАҲМАТЛИ МЕҲНАТ ЭЪТИРОФИ

Таъкидланганидек, эътироф этилганлар олий таълим ташкилотларида илм-фан, таълим сифати, инновация ва гендер тенгликни таъминлаш соҳаларида самарали фаолият юритиб келмоқда. Уларнинг ташаббуси билан муҳандислик ва IT йўналишларида хотин-қизлар учун инклюзив таълим марказлари ташкил этилган, "STEAM" илмий-тадқиқот лабораториялари, Психология ва Трансформация марказлари фаолияти йўлга қўйилган.

Таъкидланганидек, монография ва дарсликлар муаллифлари, ўнлаб фан докторлари (DSc) ва фалсафа докторларини (PhD) етиштириб чиқарган устозлар бор. Уларнинг гендер тадқиқотлари ва хотин-қизлар фаолиятини оширишга доир илмий изланишлари мамлакатимиз илмий салоҳиятини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келаётгани қайд этилди.

Айниқса, инновация ва иختирчилик соҳасидаги натижалар алоҳида санаб ўтилди. Жумладан, 9 та патент муаллифи бўлган, эндокринологик касалликларнинг олдини олишга қаратилган амалий ишланмаларни жорий этган, ўнлаб рационализиаторлик тақлифларини амалиётга таъбиқ қилган олимлар фаолияти юксак баҳоланди.

Шунингдек, олий таълим ташкилотларида хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш масалалари бўйича маслаҳат кенгашлирининг фаол раҳбарлари ҳам тақдирланди.

«Халқ сўзи».

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОННИНГ ТАРАҚҚИЁТ ХАРИТАСИ

Давлатимиз раҳбари раислигида ўтказилган галдаги муҳим йиғилиш Қорақалпоғистон Республикасининг ривожлантиришининг янги, янада жадал босқичини бошлаб берди. Унда сўнгги йилларда ҳудуд иқтисодийотида амалга оширилаётган туб бурилишлар ўз самараларини бераётгани таъкидланиб, навбатдаги истиқболли лойиҳалар халқ ҳаётида ижобий ўзгаришларга замин хоҳирлаши қайд этилди.

Акс садо

Айтиш жоизки, Қорақалпоғистон нафақат ўзининг бепойи ҳудуди, балки ер ости бойликлари билан ҳам мамлакат иқтисодийотининг муҳим таъинига айланмоқда. Рақамларга эътибор беринг: 270 млн. тонна цемент ва 200 млн. тонна оҳак, 256 млн. куб метр пардозбоп тошлар, шиша, гипс, вермикулит ва керамзит каби қурилиш материалларининг улкан захиралари ҳудудини йирик қурилиш материаллари кластерига айлантириш учун мустаҳкам пойдевор бўлаётди. Эндиги вазиға — бу бойликларни шунчаки қазиб олиш эмас, балки уларни чўқур қайта ишлаб, юқори қўшилган қийматли маҳсулотга айлантиришдан иборат.

Бундан саккиз йил аввал Қорақалпоғистон иқтисодийоти аҳоли жон бошига ҳисобланган кўрсаткичлар бўйича республикада энг охириги ўринда эди. Бугун эса ислотлар туфайли ҳудуд бу йўналишда 7-ўринга кўтарилди. Экспорт салоҳиятидаги ўзгаришлар ҳам диққатга сазовор. Саноат маҳсулотларининг экспортдаги улуши 4 фоиздан 30 фоизга өтди. Умумий экспорт ҳажми ўн йил аввалгига нисбатан 3,5 баробар өшиб, 2,1 млрд. долларни ташкил этгани, бу — ҳудудий тадбиркорлик ҳамда ташқи савдо алоқалари янги сифат босқичига чиққанининг амалдаги исботи.

Йиғилишдан мурдао

Президентимиз мазкур йиғилишда муҳим бир тамойилни илгари сурди: "Қаерда соғлом муҳит ва адолат бўлса, инвестор ўша ерга келади". Қорақалпоғистоннинг ўзига хос географик жойлашуви — туманлараро масофанинг узоклиги хар бир ҳудуд учун алоҳида, аниқ ҳисоб-китобга асосланган ривожланиш моделини талаб қилади. Келгуси 5 йилда ҳудуд иқтисодийотини 102,5 трлн. сўмга өтказиш ва 7,2 млрд. долларлик лойиҳаларни амалга ошириш режаси айнан шу шаффоф тизим асосида қурилади.

Йиғилишдан мурдао — инсон қадрини юксакликка кўтариш, одамларни рози қилиш ва аҳоли фаровонлигига эришишдир. Шу нуқтага назардан, жорий йил якунига қадар белгиланган вазифалар аниқ ва равшан. Ишсизликни 4,2 фоизга, камбағалликни 3,2 фоизга тушириш, Нукус шах-

ри, Кўнғирот ҳамда Чимбой туманларини ишсизлик ва камбағалликдан тўлиқ холи ҳудудга айлантириш, "оғир" тоифадаги Бўзатов, Қонлиқўл, Мўйноқ ва Шуманай туманларида камбағалликни 2 баробар қисқартириш — асосий мақсадлардир. Айтмоқчимизки, мажлис Қорақалпоғистоннинг келгуси беш йиллик тараққиёт харитасини белгилаб берди. Мавжуд улкан ресурс ва имкониятлардан унумли фойдаланиб, ҳудудни комплекс ривожлантиришга қаратилган ислотлар натижасида Оролбўйи минтақаси нафақат саноат маркази, балки фаровон ҳаёт ва юқори даромадли ҳудуд тимсолига айланади.

Қорақалпоғистоннинг иқтисодий қиёфасини бутунлай ўзгарирайдиган стратегик лойиҳалар ва инқилобий ёндашувлар эълон

Қорақалпоғистон бугун катта трансформация остонасида турибди. Сунъий интеллект, "яшил" энергетика ва "ақлли" аграр технологияларнинг уйғунлашуви ҳудудни Ўзбекистон иқтисодийотининг янги лоқомитиғига айлантиради. Берилган имтиёзлар ҳамда белгиланган йирик лойиҳалар нафақат иқтисодий рақамларни өширади, балки минглаб янги иш ўринлари ва аҳоли фаровонлигининг кафолати бўлиб хизмат қилади.

қилинган бизни жуда қувонтирди. Эндиликда ҳудуд нафақат саноат маркази, балки юқори технологиялар ва "ақлли" қишлоқ хўжалиги полигонига айланади. Шу мақсадда аввал берилган имтиёзлар мурдатининг ўзайтирилиши тадбиркор-инвесторлар учун ҳам энг муҳим хушхабар бўлди. Бу ҳудудга тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳажмини 2,5 баробарга өшириш имконини беради.

Тақдим этилган лойиҳалар ўзининг қўлами ва инновационлиги билан ажралиб туради. Аввало, юқори технологияларга эътибор қучайтирилади. Тахминот туманида модулли интеллектуал ҳисоблаш марказининг ташкил этилиши ҳудудда сунъий интеллект экотизимини яратишга хизмат қилади.

Эндиликда автосаноат ҳамда кластерлар барпо этиш масаласи ҳам устувор вазиға

бўлади. Нукус шахрида автомобиллар учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқарадиган технологик кластерга асос солинади. Ўз навбатида, ноёб ишлаб чиқариш диққат марказига қўчиб, Қораўзақ туманида кўмирдан олтин ажратиб олиш фабрикаси, базаўт толаси ишлаб чиқариш ва чикиндилардан электр энергияси олиш каби лойиҳалар ҳудуд иқтисодийотининг диверсификациясини таъминлайди. Тахтақўпир ва Чимбой туманларида пахта тозалаш ҳамда йиғириш қувватлари янада кенгайтирилади.

Ҳудуд катта трансформация остонасида

Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалиги ҳам улкан салоҳиятга эга. Аммо имкониятлардан етарли фойдаланилмаётгани. Давлатимиз раҳбари ҳудуднинг қишлоқ хўжалиги салоҳиятидан фойдаланиш даражаси настилигини танқидий таҳлил қилди. Дарҳақиқат, 16 млн. гектар фойдаланилмаётган майдон — бу улкан бойлик. Эндиликда асосий эътибор сувсизлик ҳамда шўрга чидамли экинларни экиш, экспортбоп доривор гиёҳлар плантацияларини ташкил этиш, фармацевтика саноати учун хомашё етиштиришга қаратилади.

Айни пайтда чорвачиликни ривожлантириш учун Қорақалпоғистон Вазирлиги Кенгаши раисининг алоҳида ўринбосари лавозими жорий қилиниши ушбу соҳанинг стратегик аҳамиятини кўрсатади. Бу борада сунъий интеллект ёрдамида мониторинг ўтказиш йўлга қўйлади. Яйловлар ва ўсимликлар ҳолати бўйича сунъий интеллект орқали назорат олиб борилади, касалликлар эрта аниқланади. Беруний туманида йилгига 36 минг тонна озуқа ишлаб чиқарадиган замонавий агромажмуа ва бошқа туманларда сақлаш-қадоклаш лойиҳалари ишга тушади. Жорий йилда 10 минг гектар яйлов қайта тикланади ҳамда сув тежовчи технологиялар кенг қўлланади.

Демак, Қорақалпоғистон бугун катта трансформация остонасида турибди. Сунъий интеллект, "яшил" энергетика ва "ақлли" аграр технологияларнинг уйғунлашуви

ҳудудни Ўзбекистон иқтисодийотининг янги лоқомитиғига айлантиради. Берилган имтиёзлар ҳамда белгиланган йирик лойиҳалар нафақат иқтисодий рақамларни өширади, балки минглаб янги иш ўринлари ва аҳоли фаровонлигининг кафолати бўлиб хизмат қилади.

Туризм ривожига янги ҳаёт

Бугун туризм йўналиши иқтисодийотнинг муҳим драйверига айланмоқда. Шу маънода, мажлисда тақдим этилган истиқболли лойиҳалар Қорақалпоғистоннинг ҳам иқтисодий, ҳам технологик, ҳам туристик харитасини тубдан янгилашга қўмақлашади. Эндиликда ушбу ҳудуд замонавий технологиялар асосида ноёб туристик маршрутлар марказига айланади. Негаки, Қорақалпоғистоннинг бетақорр табиати бутун дунё сайёҳларини ўзига оҳанграбдек тортади. Белгиланган галдаги муҳим вазиғалар бу борада мутолақа янги ёндашуви тақдим қилади.

Жумладан, Устюрт платоси ҳамда Оролбўйининг ўзига хос манзаралари асосида "Марс сайёраси"ни эслатувчи маҳсус ва "Борса-келмас" афсонавий туз кони ҳудудига йирик туризм-рекреация зоналари қурилади. Орол денгизи тарихи музейи энг замонавий технологиялар асосида модернизация қилиниб, экологик фожиа оқибатлари ва ҳудуднинг ўтмиши дунёга намойиш этилади. Натижада жорий йилда 500 минг хорижий ҳамда 3 млн. маҳаллий сайёҳнинг жалб қилиши имконияти яратилади.

Қорақалпоғистоннинг географик ўрни унинг энг катта устунлиғидир. Буни амалга қўчириш учун Кўнғирот "куруқ порти"да 2027 йилгача халқаро стандартларга жавоб берувчи "Орол" логистика маркази ташкил этилади ҳамда бўлди. Бу ҳудуднинг транзит салоҳиятини кескин өширади. Ичимлик суви ва йўл қурилишига умумий ҳисобда 2,2 трлн. сўм ҳамда 200 млн. доллар маблағ йўналтирилиши аҳоли турмуш сифатини янги босқичга кўтарди.

Ҳудуднинг улкан ресурслари, инвестициялари ва интеллектуал салоҳияти бирлашиб, ислотлар натижалари қозғоғда эмас, аҳоли ҳаётида акс этади. Зеро, йиғилишда белгиланган вазифалар барча даражадаги раҳбарлар учун аниқ "Йўл харитаси" бўлиб хизмат қилиши, шубҳасиз.

Алишер УББИЕВ, Ажиниёз номидаги Нукус давлат педагогика институти ректори.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

АМАЛИЙ ИШЛАР ТАҲЛИЛИ ВА НАТИЖАЛАР

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги "Адолат" СДП фракциясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда дастлаб шу йил 24 февраль кун Президентимизнинг ёшлар билан учрашуви, йигит-қизлар ташаббусларини қўллаб-қувватлаш бўйича илгари сурилган қўшимча имкониятларнинг аҳамияти ҳақида сўз юритилди.

Ёшлар билан очик мулоқот мамлакатимиз тараққиётида инсон капиталига таянган стратегик ёндашув изчил давом этаётганини яна бир бор намоён қилгани айтилди. Давлатимиз раҳбари юртимиздаги 22 миллиондан зиёд ёшларимиз жуда катта иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий куч эканини алоҳида таъкидлагани ургунланди.

Дарҳақиқат, бугун биз, ёшларга ишониб ва имконият яратиш — давлат сиёсатининг устувор вазиғасига айланади. Мазкур ёндашув амалий қарорлар билан мустаҳкамланмоқда, — дейди фракция аъзоси Бехзод Тўхтамуродов. — Ёш депутат сифатида давлатимиз раҳбари томонидан йигит-қизларга яратилаётган кенг қўламли имкониятлар бугун амалий самарасини бераётгани, ёшлар тадбиркорлиги фаоллашаётгани, стартап ташаббуслар сони ортаётгани, инновацион гоялар иқтисодий айланмага кириб бораётганини алоҳида қайд этиш жоиз.

Фракция аъзолари ёшлар муваффақиятини таъминлашда таълим тизими ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканини, бугун соҳада амалга оширилаётган ишлар натижасида дунёнинг нуфузли олийгоҳларида тахсил олаётган талабаларимиз 500 нафардан, "ТОП — 100" таълим олийгоҳларида ўқиётган ёшларимиз 3,5 минг нафардан ошганини таъкидлади. Йиғилишда, шунингдек, 26 — 28 февраль кунлари фракция аъзоларининг сайлов округларидаги ўрганиш якунлари ҳам атрофлича муҳокама қилинди.

Айтилганидек, фракция аъзолари ўрганишлар давомида жами 235 та объектда бўлди. Шундан, 69 та хонадонлар ҳисобланади. Учрашувларда қамраб олинган 6116 нафар сайловчидан

279 нафарини тадбиркорлар ташкил этди. Шу билан бирга, 68 та ижтимоий соҳа объекти стратегик ёндашув изчил давом этаётганини яна бир бор намоён қилгани айтилди. Депутатлар томонидан 108 нафар фуқаронлар қабули ташкил этилди.

Фракция аъзолари сайлов округларида олиб борган фаолияти давомида аҳолини ўйлантираётган масалалар ва уларни ҳал этишга алоҳида эътибор қаратди.

Учрашувлар давомида сайловчилар томонидан 54 та муаммо кўтарилган бўлиб, уларнинг 7 таси, яъни 14,8 фоизи жойида ҳал қилинган. Улар, асосан, уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш соҳаси, аҳоли давлатимиз раҳбари томонидан йигит-қизларга яратилаётган кенг қўламли имкониятлар бугун амалий самарасини бераётгани, ёшлар тадбиркорлиги фаоллашаётгани, стартап ташаббуслар сони ортаётгани, инновацион гоялар иқтисодий айланмага кириб бораётганини алоҳида қайд этиш жоиз.

Фракция аъзолари ёшлар муваффақиятини таъминлашда таълим тизими ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканини, бугун соҳада амалга оширилаётган ишлар натижасида дунёнинг нуфузли олийгоҳларида тахсил олаётган талабаларимиз 500 нафардан, "ТОП — 100" таълим олийгоҳларида ўқиётган ёшларимиз 3,5 минг нафардан ошганини таъкидлади. Йиғилишда, шунингдек, 26 — 28 февраль кунлари фракция аъзоларининг сайлов округларидаги ўрганиш якунлари ҳам атрофлича муҳокама қилинди.

Айтилганидек, фракция аъзолари ўрганишлар давомида жами 235 та объектда бўлди. Шундан, 69 та хонадонлар ҳисобланади. Учрашувларда қамраб олинган 6116 нафар сайловчидан

ТАЛАБАЛАР БИЛАН ОЧИҚ МУЛОҚОТ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Фан, таълим, маданият, спорт ва ёшлар масалалари қўмитаси аъзоларининг Ўзбекистон Миллий университети талабалари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Таъкидланганидек, кейинги йилларда мамлакатимизда Президентимиз раҳбарлигида ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, уларнинг таълим олиши, меҳнат қилиши, билим ва қобилиятини рўйбга чиқариши учун зарур шароитлар яратилмоқда. Хусусан, ёшларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш бўйича ҳуқуқий база мустаҳкамланди. Янги тахрирдаги Конституцияда ёшларга оид қатор нормалар акс этди.

Учрашувда Қонунчилик палатасининг фаолияти тўғрисида атрофлича маълумотлар берилди. Шунингдек, сиёсий партиялар фракциялари, қўмиталар, Қонунчилик палатасининг Ёшлар масалалари бўйича комиссияси ва Ёшлар парламенти иш фаолияти ҳақида сўз юритилди.

Бундан ташқари, депутатлар давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан мулоқотида улар бандлигини таъминлаш, касбунарга йўналтириш, тадбиркорлик ва инновацион фаолиятини қўллаб-қувватлаш бора-

олиб чиқишини қайд этди. Очик ва самимий рўхда ўтган мулоқотда талаба-ёшлар қонун лойиҳаларини тайёрлаш, уларни дастлабки тарзда, сўнгги биринчи ва иккинчи ўқишда қўриб чиқиш, яъни мажлис муҳокамасига киритиш билан боғлиқ муҳим масалалар юзасидан ҳам тегишли билим ва кўникмаларга эга бўлди.

Учрашувда ёшларни қизиқтирган саволларга депутатлар томонидан атрофлича жавоб қайтарилди.

— Депутатлар билан мулоқотимиз чоғида қонун ижодкорлиги, парламент назорати таъминлаш, сиёсий партиялар фракциялари ва қўмита иш услублари ҳақида қўллаб маълумотлар олдик, — дейди Ўзбекистон Миллий университети талабаси Зарина Номозова. — Таълим соҳасида қабул қилинган қонунлар ва уларнинг аҳамияти ҳақида тушунчаларга эга бўлдик. Бу биз, бўлажак соҳа вакилларига жуда фойда беради.

Шунингдек, ёшлар Олий Мажлис тарихи акс этган музей, парламент кутубхонаси ҳамда қонунлар қабул қилинадиган катта мажлисар залли билан яқиндан танишди.

«Халқ сўзи».

Хоразм вилоятининг шахар ва туманларини замонавий қиёфага келтириш, йўл ва сув инфратузилмасини яхшилашга 1 млрд. 600 млн. доллар ажратилади.

МИЛЛАТ ГЕНОФОНДИНИ САҚЛАШ ЙЎЛИДА

Мамлакатимизда кейинги йилларда шахсларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш, хотин-қизлар ва болаларнинг ҳуқуқ ҳамда қонуний манфаатларини таъминлаш, уларнинг маънавий ва жисмоний ривожланиши учун шарт-шароитлар яратиш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилди.

Кунги кеча қабул қилинган Президентимизнинг "Аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини кучайтириш ҳамда уларга нисбатан тазйиқ ва зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш бўйича кўшимча ташкилий-ҳуқуқий чоралар тўғрисида"ги Фармони айти йўналишдаги ишларимизни мутлақо янги босқичга олиб чиқиши билан аҳамиятлидир.

Сир эмаски, бугунги кунда оилавий ажралишлар масаласида эрта никоҳ омилининг ҳам салмоқли ўрни бор. Чунки ҳали балоғат ёшига етмаган, ҳаётнинг паст-баландини тушунмаган ёшларни никоҳлаб қўйиш уларнинг турмуш қийинчиликлариغا бардош беролмай ажралишига сабаб бўлмоқда.

Фармонда айнан шу жиҳатларга барҳам бериш мақсадида эндиликда никоҳ ёши тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик учун жавобгарлик кучайтирилиши, ҳатто бундай ҳолатлар ҳақида хабар берган фуқароларни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш ҳам кўзда тутилган.

Мустаҳкам ва масъулиятли оилаларни рағбатлантириш мақсадида 21 ёшдан кейин онгли равишда оила қурган йигит-қизлар учун қўшимча имтиёзлар, молиявий қўллаб-қувватлаш механизми жорий этилади.

Ҳужжатда алоҳида эътибор қаратилган яна бир йўналиш — тазйиқ ва зўравонликка қарши кескин кураш. Энди ҳимоя ордери берилган аёлларга "SOS" тизими орқали тезкор ёрдам чакориш имконияти яратилади. Зўравонлик содир этган шахсларга нисбатан жазо чораларининг қатъийлаштирилиши, тергов ва суд жараёнларининг махсус тайёргарликдан ўтган мута-

Зумрад БЕКАТОВА,
Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси аъзоси.

ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИНИНГ АНИҚ ВА ТИЗИМЛИ ЖАВОБИ

Ўзбекистонда инсон қадрини улуғлаш, айниқса, аёллар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш давлат сиёсатининг устувор йўналишига айланган. Президентимизнинг шу йил 3 мартдаги "Аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини кучайтириш ҳамда уларга нисбатан тазйиқ ва зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш бўйича кўшимча ташкилий-ҳуқуқий чоралар тўғрисида"ги Фармони ушбу соҳадаги ишлар ривожини йўлида яна бир муҳим қадам бўлди.

Мазкур ҳужжат оддий ҳуқуқий янгилик эмас, балки жамиятдаги оғриқли масалаларга аниқ ва тизимли жавобдир. Чунки нормал жамиятда аёл кишининг қадрини камситилмайдиган. Бордию шундай ҳолат юз берган тақдирда барча институтлар уни ҳимоя қилишга отланиши зарур. Шу маънода, ҳуқуқ-тартибот ва оқил судлов тизимларининг вазифалари ҳам аниқ белгилан берилди.

Фармонда шу пайтга қадар қонунчилигимизда жазо белги-ланмаган баъзи ҳолатларга ҳам аниқлик киритиш назарда тутилган. Хусусан, Адлия вазирлиги Бош прокуратура, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги, Ички ишлар вазирлиги, Оила ва хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) билан биргаликда аёллар ва болаларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича халқаро стандартлар ва илгор хорижий амалиётни ўрганган ҳолда хотин-қизларни айнан жинси сабабли қасддан ўлдириш (фемисид), оила аъзоларини қасддан ўлдириш (фамилицид), шахсини унинг эркига қарши равишда ноқонуний тазйиқ қилиш (сталкинг), интернет ёки ижтимоий тармоқларда содир этиладиган зўравонлик (киберзўравонлик), вояга етмаган шахслардан жинсий фойдаланиш ҳамда шу мақсадда интернет орқали вояга етмаган шахснинг ишончини қозониш (онлайн груминг) учун қонунчиликда жавобгарлик белгилаш кўзда тутилган.

Ушбу мақсадларни амалга оширишда оқил судловни таъминлаш учун 2026 йил якунига қадар ҳар бир ҳудуддаги иш ҳажмидан келиб чиққан ҳолда камида 1 нафар терговчи ва судья халқаро стандартларга асослан-

Гулнора МАЪРУФОВА,
Олий Мажлис Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитаси аъзоси.

АЁЛ - ЖАМИЯТ ТАЯНЧИ, БОЛА - МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ

Президентимизнинг "Аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини кучайтириш ҳамда уларга нисбатан тазйиқ ва зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш бўйича кўшимча ташкилий-ҳуқуқий чоралар тўғрисида"ги Фармони мамлакатимизда инсон қадрини улуғлаш, оила институтини мустаҳкамлаш ва ижтимоий адолат тамойилларини амалда таъминлаш йўлидаги навбатдаги муҳим қадам бўлди.

Унда мамлакатимиз қонунчилигида илк бор аёл ва бола ҳуқуқининг маънавий асослари муфассал белгилаб берилмоқда. Эрта никоҳ ва вояга етмаганлар ўртасидаги никоҳ ҳолатларининг олдини олишга қаратилган янги чоралар жорий этиляпти. Хусусан, никоҳ ёшини пасайтиришга доир истисно ҳолатларини қўллаш тартиби янада қатъийлаштирилади. Бунда ҳар бир ҳолатда ёшларнинг ҳуқуқий, жисмоний ва руҳий манфаатлари устувор мезон сифатида баҳоланади. Эрта никоҳ кўпинча таълимнинг узилиши, каби хавфли ҳодисаларга нисбатан қонунчиликни янада такомиллаштириш, жазо чораларини кучайтириш кўзда тутилган.

Яна бир муҳим жиҳати — ҳомиладор ёки фарзанд тарбияси билан шугулланаётган талаба-қизлар учун "иккинчи имконият" яратилаётганлиги. Ёш оналарнинг таълимдан узилиб қолмаслиги учун масофавий ўқиш имконияти, академик таътил даврида қўллаб-қувватлаш жорий этиляптгани — бу аёлнинг нафақат она, балки билимли ва мустақил шахс сифатида шаклланишида катта имконият.

Ҳужжатда 16 ёшга бўлган қизларда ҳомиладорлик ҳолатлари аниқланган тақдирда, бу ҳақда тегишли органларга ахборот бериш мажбурияти белгиланмоқда. Бу орқали аширин ҳолатларни барвақт аниқлаш, жиноят таркибининг ўз вақтида баҳолаш ва жабрланувчини ҳимояга олиш механизми кучайтирилади. Мазкур тартиб ҳуқуқбузарликларни "оилавий масала" сифатида ашириш амалиётига қар қўяди. Ўз

навбатда, бундай жиноятлар ҳақида хабар берганлик учун рағбат механизми ишлаб чиқилади. Эрта никоҳни ёки вояга етмаганлар ўртасидаги мажбурий муносабатларни яширган мансабдор шахсларга нисбатан маъмурий жавобгарлик чоралари кучайтириляпти. Бунда ҳар бир ҳолатда ёшларнинг ҳуқуқий, жисмоний ва руҳий манфаатлари устувор мезон сифатида баҳоланади. Эрта никоҳ кўпинча таълимнинг узилиши, ижтимоий ҳимоясизлик, саломатликка хавф ва иқтисодий қарамликка олиб келади. Демак, мазкур чора келажақ авлоднинг соғлом ва билимли бўлиб камол топишини таъминлашга хизмат қилади.

Ҳужжатда таълим олиш ҳуқуқини кафолатлашга қаратилган муҳим янгиликлар ҳам назарда тутилган. Жумладан, ҳомиладор талабалар ёки уч ёшгача фарзанди бор аёлларга таълимни узлуксиз давом эттириш учун қўшимча имкониятлар яратилади. Масофавий таълим шакллари кенгайтириш, академик таътил бериш тартибини соддалаштириш, индивидуал ўқув режаларини қўллаш каби механизмлар жорий этилади. Ушбу ўзгариш аёлларнинг билим

олиш ҳуқуқини реал кафолатлаб, уларнинг ижтимоий фаоллигини қўллаб-қувватлашга хизмат қилади.

Зўравонлик ҳолатларига қарши курашиш борасида ҳам мутлақо янги ёндашув белгиланмоқда. Хусусан, ҳимоя ордери берилган аёллар учун тезкор ёрдам чакориш тизими — махсус мобил иловалар орқали "SOS" сигнални юбориш имконияти жорий этилади. Бу механизм хавф туғилган вазиятда зудлик билан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни хабардор этишга имкон беради. Натيجида зўравонлик оқибатларини бартараф қилиш

“Эрта никоҳ ва вояга етмаганлар ўртасидаги никоҳ ҳолатларининг олдини олишга қаратилган янги чоралар жорий этиляпти. Хусусан, никоҳ ёшини пасайтиришга доир истисно ҳолатларини қўллаш тартиби янада қатъийлаштирилади. Бунда ҳар бир ҳолатда ёшларнинг ҳуқуқий, жисмоний ва руҳий манфаатлари устувор мезон сифатида баҳоланади. Эрта никоҳ кўпинча таълимнинг узилиши, ижтимоий ҳимоясизлик, саломатликка хавф ва иқтисодий қарамликка олиб келади. Демак, мазкур чора келажақ авлоднинг соғлом ва билимли бўлиб камол топишини таъминлашга хизмат қилади.

эмас, балки унинг олдини олишга қаратилган профилактик тизим кучаяди.

Шунингдек, зўравонлик содир этган шахсларни мажбурий руҳий диагностикадан ўтказиш бўйича тартиб ишлаб чиқили-

ши ҳам белгиланган. Бу ёндашув жиноятни фақат жазолаш билан чекламасдан, унинг ил-дизларини аниқлаш ва келгусида такоррланишининг олдини олишга қаратилгани билан аҳамиятли. Психологик коррекция дастурлари жорий қилиниши эса зўравонликка мойил шахслар билан тизимли ишлаш имконини беради.

Фармон билан жиноят ва маъмурий қонунчиликка киритилаётган ўзгаришлар орқали жисмоний, руҳий ва иқтисодий зўравонлик учун жавобгарлик чоралари аниқлаштирилмоқда. Айниқса, педофилиядек жирканч ил-

Эндиликда аёллар ва болаларга оид ишлар бўйича икти-сослашган терговчилар ва судьялар тайёрлаш тизими йўлга қўйилади. Амалиёт шуни кўрсатадики, бундай ишлар умумий тартибда қўрилганда жабрланув-чининг руҳий ҳолати етарлича инobatга олинмаслиги мумкин. Иктисослашув эса адолатли ва сифатли тергов ҳамда суд муҳо-камасини кафолатлайди.

Шунингдек, фармон талабига кўра, давлат органлари, фуқаро-лик жамияти институтлари ва оммавий ахборот воситалари ўртасида ҳамкорликни кучайти-риш вазифаси қўйилмоқда. Бу жамоатчилик назоратини оши-риш, ҳуқуқий маданиятни юксал-тириш ва зўравонликка нисбатан муросасиз ижтимоий позицияни шакллантиришга хизмат қилади. "Адолат" социал-демократик партияси ўз дастурий мақсадла-рида ижтимоий адолат, тенг ҳуқуқлилик ва қонун устуворли-гини таъминлашни устувор ва-зифа, деб билади. Мазкур фар-мон айнан шу тамойилларни амалда қарор топтиришга хизмат қилаётгани билан биз учун гоё аҳамиятли.

Аёл — жамият таянчи, бола — миллат келажаги. Уларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоя қилинма-ган жамиятда барқарор тарақ-қиёт ҳақида сўз юритиш мумкин эмас. Шу маънода, мазкур фар-мон нафақат ҳуқуқий ҳужжат, балки маънавий-сиёсий аҳами-ятга эга стратегик қарор ҳисоб-ланади.

Робохон МАҲМУДОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги «Адолат» СДП фракцияси раҳбари.

ИСТИҚБОЛГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ИНВЕСТИЦИЯ

Президентимизнинг Сурхондарё вилоятига амалга оширган ташрифи вилоят тараққиётининг янги босқичига пойдевор ясаган, айниқса, ёшлар келажаги учун янгидан-янги имкониятлар эшигини очиб берган тарихий воқеалик бўлди.

Давлат раҳбарининг ҳар бир сўзи, ташаббус ва режалари вилоят аҳлини янги марралар сари руҳлантириб, хусусан, ёш авлод қалбига катта ишонч уйғотмоқда. Бугунги кунда ўғил-қизларнинг таълим олиши, замонавий касб эгаллаши ва етук мутахассислар бўлиб етишиши давлат сиёсати даражасида устувор вазифа сифатида қаралаётгани мени жуда қувонтиради.

Дейлик, ёшларни хорижий тиллар ҳамда ахборот технологияларига ўқитишга қаратилган қўллаб-қувватлаш режалари — бу нафақат таълим, балки бутун жамият тараққиёти учун стратегик қадам. Чунки билим, дунёқараш кенг, замонавий кўникмаларга эга ёшлар ҳар қандай ҳудуднинг энг катта бойлиги.

Ташрифнинг энг муҳим жиҳати — ёшларга ишонч руҳини беришдан иборат бўлди. Давлатимиз раҳбарининг ҳудудга келиб, имкониятлар билан танишиши, ташаббускор йигит-қизлар фаолиятини кўриши уларга катта илҳом манбаи бўлди. Бу эса ёшларни фаолликка, ташаббускорликка, ўз ишларини рағбатлантиришга

устида ишлашга ундайди. Чунки улар ўз меҳнати ҳамда ғоялари давлат даражасида қўллаб-қувватланишини юракдан ҳис қилади.

Дарвоқе, сўнгги йилларда вилоятда амалга оширилаётган йирик инвестиция лойиҳалари, санoат ва инфратузилманинг ривожланиши ёшлар учун мингглаб янги иш ўринларини яратиб бераётди. Бу, ўз навбатида, уларнинг ўз билим ҳамда салоҳиятини айнан Сурхондарё раван-қиға йўналтириши учун мустаҳкам асос бўлмоқда. Зеро, иш билан банд ёш — барқарор оила, барқарор жамият дегани.

Айниқса, таълим соҳасидаги ислохотлар ёшлар тақдирини ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Мактаблар ва боғчалар қамровининг кенгайиши, кўшимча ўқув ўринларининг яратилиши келажақ авлоднинг рақобатбардош бўлиб улғайишига хизмат қилади. Мен учун энг қувонарлиси, давлат сиёсатининг марказида ёшларни билимли, касб-хунарли ҳамда замонавий фикрлайдиган шахс сифатида шакллантириш мақсади тургандир.

Юртбошимиз ташаббуси билан вилоятда хорижий тиллар

ва ахборот технологияларига иктисослаштирилган ўқув марказлари сони янада кўпаядиган бўлди. Боиси, эндиликда бу борада имтиёзли кредит, жой ва янги имкониятлар берилади.

Ёшлар учун тадбиркорлик имкониятларининг кенгайиши ҳам ташриф давомида эътибор қаратилган муҳим йўналишлардан бири бўлди. Томорқачилик, иссиқхона ҳўжалиги, чорвачилик, асаларчилик каби соҳаларга берилётган имтиёзлар айнан ташаббускор ёшлар учун катта имкониятдир. Бу нафақат даромад манбаи, балки ёшларнинг ўз кучига ишончини мустаҳкамлайди.

Ташриф давомида белгиланган фикрлардан шуни аниқладикки, ҳудуд тараққиёти нафақат инфратузилма ёки иқтисодий лойиҳалар билан, балки инсон капитали — билими, ташаббускор ва ватанпарвар ёшлар билан чамбарчас боғлиқ. Шу маънода, навқирон авлод вақилларига қаратилган ҳар бир ташаббус келажакка йўналтирилган муҳим инвестициядир. Бу эътиборни ҳис қилган ёшлар ўз билим ҳамда иқтидор билан бутун мамлакат равнақиға муносиб ҳисса қўшадиган етакчи кучга айланади.

Лайло НУРУЛЛАЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзоси.

РИВОЖЛАНИШНИНГ БУРИЛИШ НУҚТАСИ

Маҳалла — халқ билан давлат ўртасидаги кўприк, жамият барқарорлиги ва тараққиётининг таянч нуқтаси. Шу боис мамлакатимизда ушбу нoвб тузилмани ривожлантиришга устуворлик берилаётди. Бу борадаги кенг қамровли ўзгаришлар туфайли маҳалла нафақат ижтимоий бирлик маскани, балки иқтисодий фаоллик, тадбиркорликни ривожлантириш, камбағалликни қисқартириш ва аҳоли муаммоларини манзилли ҳал этишининг асосий бўғини сифатида шаклланимоқда.

Таъкидлаш жоизки, жорий йил давлат дастури маҳаллада "муаммодан — ечимга", "ташаббусдан — натижага" тамойилини амалда қарор топтиришга қаратилган комплекс чора-тадбирлар мажмуасини ўз ичига олади. Дастурда белгиланганидек, бу йил 10 мингдан зиёд ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш лойиҳалари ишга туширилиши натижасида кўшимча 100 мингта янги иш ўрни яратилади. Бу кўрсаткичлар мажмуасининг иқтисодий салоҳиятини тўлиқ ишга солишга қаратилгани билан аҳамиятли, албатта.

Микросаноат, хунармандчилик, хизмат кўрсатиш марказлари ва кичик ишлаб чиқариш корхоналари ташкил этиш орқали аҳолининг доимий даромад манбаи яратилади. Шунингдек, 263 минг оилани камбағалликдан чиқариш, ишсизлик даражасини 4,5 фоизгача камайтириш кўзда тутилган. Шу тариқа маҳалла иқтисодий ислохотларнинг реал амалга оширилаётган майдонига айланади.

Маҳаллалар инфратузилмасини такомиллаштириш учун йўналтирилаётган йирик миқдордаги маблағлар маҳалла марказларини шакллантириш, кўрсатиш марказлари барпо этиш, кичик бизнес ва ишлаб чиқариш объектиларини қуриш, касб-хунар ҳамда хорижий тил курсларини йўлга қўйиш, ички йўлларни таъмирлаш, ободонлаштиришга сарфланади. Буларнинг барчаси маҳаллаларга "Янги Ўзбекистон қиёфаси"ни олиб кириши билан даромадга сазовор.

Эндиликда маҳаллалар ўз муаммоларини мустақил ҳал этиш учун молиявий имкониятлар кенгайтириладиган бўлди. Жумладан, маҳалланинг ижтимоий-иқтисодий муаммоларини ҳал этиш мақсадида тузилган тегишли жағмарга йилга қўшимча 300 млрд. сўм маблағ туширилиши муаммолар ечимига муҳим ўрин тутди. Натижанда кўплаб маҳаллаларга тунги ёритиш чироқлари ўрнатилади, ички йўллар шағаллаштирилади, саломатлик йўлакчалари, бола-

лар майдончалари барпо қилинади. Энг муҳими, маблағлар сарфи бўйича ҳар чоракда оммага очик ҳисобот бериб борилиши билан бирга, жамоатчилик назорати ҳам ўрнатилади.

Яна бир муҳим жиҳат: аҳоли муаммоларини ҳал этишда му-тлақо янги тизимга ўтилади. Муаммолар хонадонбай ўрганилиб, бу ишга юздан зиёд давлат органлари тўғрисидаги тўғри жалб қилинади. Ҳар бир мурожаат бўйича аниқ мuddатда натижа талаб этилади. Бу тизим идора-ларор ҳамкорликни кучайтириб, бюрократик тўсиқларга барҳам беради ҳамда аҳолининг давлат-га ишончини янада мустаҳкам-лайди.

Асосий эътибор олис ҳудудлардаги маҳаллаларга қарати-либ, улардаги 300 мингдан зиёд аҳолининг ижтимоий фаоллигини ошириш чоралари қўрилади. "Бир қадам" тамойили асосида фуқаролар учун маҳалланинг ўзида 500 га яқин давлат ва банк хизматлари кўрсатиш амалиёти жорий этилади.

"Маҳалла етилиги" фаолиятини такомиллаштириш учун алоҳида ёндашув асосида иш ташкил қилинади. Фуқаролар йиғини раисининг роли ошири-лади, ваколатли вакилларга ма-ҳалла вазифасига дахлдор бўлмаган топшириқлар юклash тақдирланади. Самарадорлик кўрсаткичлари эса натижадор-ликка қараб баҳолаб борилади.

Шу билан бирга, жорий йил давомида "Маҳаллам — лойиҳа" дастури доирасида ҳар бир маҳаллада йилга камида 1-2 та ташаббусли лойиҳа амалга оши-рилиши эса аҳоли фаоллигини янада юксалтириш ҳамда жа-моавий масъулиятни кучайти-ришга хизмат қилади.

Гулчехра ЖўРАЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

СЎЗИ, ЎЙИ, АМАЛИ — ИБРАТ

Вақт, давр ҳам тинган сув каби борлиқ тартибиди сараланади, ўз баҳосини олади. Бугунги кунда ўзбек фольклоршунослиги ҳам бир асрлик бўғиндан ўтиб, янги марраларни кўзлаб, одимламоқда, керакли баҳони олишга муносиб. Хар бир ҳолатда асосчи, биринчи деган тушунчалар бор, фольклоршунослик ҳам бу тартибдан сиртда эмас. Фольклоршунослигимиз асосчиси деб Ҳоди Зарифни ҳаммамиз тан оламиз. Соҳанинг биринчи ва ҳозирча ягона академиги эса Тўра Мирзаев хисобланади.

Яхшилар ёди

Тўра Мирзаев — ўтган асрнинг 60-йилларида соҳага кириб келган фольклоршуносларнинг иккинчи авлод вакили. Бу даврда фольклор асарларини ёзиб олиш, нашр этиш борасида маълум тажрибалар тўпланган, хали халқ орасида бахши-шоирларнинг анъаналар ўзанида тарбия топиб, суяғи қотган бир қатор вакиллари куч-қудратдан қолмаган, қуйлашда давом этаётган эди. Ҳ. Зарифов ва В. Жирмунскийнинг "Ўзбек халқ қаҳрамонлик эпоси" китоби мағзида келган назарий қарашлар, гоёлар барча фольклор тадқиқотларига улги бўлиб, йўл-йўриқ кўрсатиб турар, Тўра Мирзаев эса фольклор асарларини ёзиб олиш, нашр ва тадқиқ этишда айнан устозлар йўлидан борди.

тонни ёзиб олар эканмиз, бу борада бахши билан ҳам очик гаплашганмиз. "Сизнинг "Алпомиш"ингиз ҳам яхши, аммо Фозил шоирнинг варианти балан ва мукамал", деб Фозил шоирдан: "...Гул кетар бўлса гулистон эграран, Юрти вайрон бўлса султон тебраран. Мол борида ҳамма одам дўст эди, Бошдан давлат қайтса, тўғон эграран..."

парчасини бахшига ёддан айтиб бердим. Шунда раҳматли: "Шу парчани менинг "Алпомиш"имга ҳам қўшиб қўйинг, унутибман", деб илтимос қилди. То бахшининг олдидан қайту-нимизча "Қўшдингизми", деб сўрашдан чарчамади. Мен, охири қўшдим, деб кутулдим. Чинакам бахшининг сўз қадрини, бадииятини ўта нозик ҳис этишини шунда аниқ сездим", деганди олим.

Диссертация асосида чоп этилган "Алпомиш" достонининг ўзбек вариантлари" китоби ўзбек фольклоршунослигининг назарий савияси юқори босқичга кўтарилганини кўрсатди, нафақат ҳамкасблар, балки чет эллик фольклоршунослар эътирофига ҳам сазовор бўлди.

Тўра Мирзаев устози Ҳоди Зариф билан номзодлик диссертациясини ишлаш давомида илмининг паст-баландини, тадқиқотчи нимани ёзиб, нималардан воз кечиш кераклигини ўрганди. Олимнинг навбатдаги фундаментал тадқиқоти "Халқ бахшиларининг эпик репертуари" ҳам устозларнинг ўғитлари асосида дунёга келди. Китоб бахшичилик санъатининг ахил тизим сифатида тасаввур этиш имконини беради. Бахши-шоир ким, бахшининг эпик асарларни қуйловчи ва сақловчи иходкор экани, ўзбек достончилик мактаблари, уларнинг ўзига хос жиҳатлари, бахши репертуари, достон қуйлаш тартиби, бахши тайёрлаш, устоз-шоғирлик муносабати, анъана ва бадиҳағўйлик, ижрочи типлари, бахши ва тингловчи алоқаси ҳамда бахшиларнинг эстетик қарашлари каби

фундаментал масалалар бу асар моҳияти, мазмунини ташкил қилади. Илм-фанимиз фидойиси ҳамкасблари билан ҳамкорликда "Ўзбек халқ ижоди" ўттиз етти жилдининг дунё юзини кўришида иштирок этди, лойиҳанинг муносиб якунланишига бош-қош бўлди. Атоқли шоир Эргаш Жуманбулбул ўғли репертуаридан ташкил топган беш жилдлик "Булбул тароналари", икки жилдлик "Эргаш Жуманбулбул ўғли" тўплами ҳамда "Эргаш шоир ва унинг достончиликдаги ўрни" мақолалар китоби учун Ҳ. Зариф, М. Афзал, М. Алавия, Ш. Шоабдураҳмонов, Э. Хусайн-ова билан биргаликда Давлат мукофотига лойиқ топилди.

Т. Мирзаевнинг рус тилида чоп этилган "Эпос и сказитель" китоби юксак академик усулда ёзилган. Академик йўналишидаги тадқиқотлар ҳамма вақт ҳам кенг омма назарига тушавермади. Лекин илмининг бу иморатисиз фан ривож топмайди. Олим умр бўйи Фанлар академиясида ишлаётгани учунгина академик усулни танлаган эмас. У бунда ўзбек фольклоршунослиги анъаналарини барқарор давом эттириш, дунё миқёсига олиб чиқиш мақсадини кўзлаган. "Эпос и сказитель" мустақилликдан кейинги рус тилида эълон қилинган йирик тадқиқотлардан бири бўлгани учунгина алоҳида ажралиб турмайди. Китоб олимнинг қарийб эллик йилга яқин илмий изланишлари сарҳисоби сифатида ҳам қимматли. Ҳозирги кунда ҳам чет эллик ҳамкасбларимизнинг "Эпос и сказитель"га бўлган қизиқиши тобора ортиб бораётгани фикримизни тасдиқлайди. Илм ҳам билан белгиланмайди. Базан бир жумлада ай-тилган фикр бутун соҳа йўналишини белгилаб беради. Олимнинг мазкур китобида ана шундай ўйлашга, фикрлашга ундоғчи ўринлар кўп.

Тўра Мирзаевнинг устоз Ҳоди Зариф ҳаёти, иходи, салафлари, ҳамкасблари ва шоғирдлари билан боғлиқ воқеа ва тафсилотларни жамла-

ган "Ҳоди Зариф суҳбатлари" китоби илмий оммабоп усулда ёзилган. Китобда бир шоғирдининг ўз устозига бўлган садоқати, меҳри кўринади, дейилса, камлик қилади. Китобни ўқиш давомида "маданиятимиз тарихи учун жуда муҳим, аммо ҳеч қаерда ёзилмаган, ҳужжатларда қайд этилмаган, архивлардан ҳам топиш мумкин бўлмаган маълумотлар" билан танишамиз. Ҳоди Зариф ёзиб улгурмаган, лекин суҳбатларда айтган қимматли илмий фикрлар, у ёки бу факт ёки ҳодисага муносабатлари орқали олим шахсини қайта кашф этамиз. Муаллифнинг: "Мен аслида рисола муаллифи эмас, домланинг у ёки бу масалаларга доир оғзаки мулоҳазаларини, устозларни ва сафдошлари ҳақидаги баҳоларини эшитган киши сифатида уларни бир-бирига улаб, китобхонга етказувчи воситачином, холос", дейишида жон бор. Суҳбатларда келтирилган Ҳоди Зариф, унинг устозлари ва сафдошлари ҳаётидан сўзловчи лавҳалар орқали ўзбек фольклоршунослиги тарихидан баҳардор бўламиз.

"Хар бир инсоннинг ҳаёти ва фаолияти ўзига хос, қизиқарлидир. У умри давомида нималаргадир эришади, нималарнидир бажариши режалаштиради, нималаргадир улгурмай қолади. Баҳарганларидан мамнунлик, улгурмай қолганларидан ўқиб қайфияти билан яшаш ва ишлашда давом этади. Эҳтимол, инсондаги ана шундай етиштирилган унинг янги, қандайдир бошқа ишларни бошлашига ва имконияти доирасида уни амалга оширишга ундаб турса керак". Ҳодидан "Ҳоди Зариф суҳбатлари" кириш сўзига ёзган бу фикрлари фольклоршуносликда, умуман, илм соҳасида маълум бир хулосага келган кишининг фикрларидир.

Устоз Тўра Мирзаев ўз сўзи ва ҳаёти билан ёлгонлардан, эгри йўллардан сақланди, биз, шоғирдларга муносиб ибрат йўлини қолдирди. Қадим биткида айтилган: "Сўзи, ўйи, амали бир" бўлган ибрат намунасини кўрсатди.

Шамирза ТУРДИМОВ,
филология фанлари доктори,
профессор.

Кашфиёт

Зоология фанида муҳим янгилик

Ўзбекистон ҳудудида бўри ўргимчаклар (*Lycosidae*) оиласига мансуб мутлақо янги тур қайд этилди. Бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси маълум қилди.

Хоразм Маъвун академияси таанч докторанти М. Бектурсунова, илмий раҳбар, профессор И. Абдуллоев ҳамда Россия Фанлар академиясининг Зоология институти олими Д. Логунов ҳамкорлигида олиб борилган ушбу тадқиқот натижаларига кўра, янги тур Қорақалпоғистон Республикасининг Устюрт платоси шарқий қисмида — Борса-келмас ботиғи ҳудудида аниқланган.

Фан учун тавсифланган янги тур — "Каракумоса устюртиса", деб номланди. Тур номи Устюрт платоси номидан олинган бўлиб, унинг тип ҳудудига боғлиқлигини билдиради.

Маълумотларга кўра, ҳолотип намунаси 2025 йил июль ойида йиғилган. Намуналар морфологик ва таксономик таҳлиллар асосида ўрганилган. Тип намуналар Россия ҶА Зоология институти коллекциясига сақланмоқда. Эътиборлиси, мазкур кашфиёт билан Каракумоса жинсига мансуб турлар сони 19 тага етди.

Дарвоқе, тадқиқот натижалари Буюк Британияда чоп этиладиган нуфузли "Agachnology" журналыда эълон қилинди. Бу янгилик Ўзбекистон зоология илм-фани учун муҳим қадам бўлиб, мамлакатимиз биохимлаҳиллигини ўрганиш борасидаги изланишлар давом этаётганини яна бир бор тасдиқлайди.

«Халқ сўзи».

САНОАТЛАШАЁТГАН МАНЗИЛЛАР ЖОЗИБАСИ

Олис ҳудудларни қўя турайлик, Навоий шаҳрига туташ қадимий Кармана аҳолиси ҳам қатор замонавий қулайликлардан четда қолган, шўро даврида мамлакат харитасидан чиқарилган. Яқин вақтларгача хатто навоийликлар ҳам уни "Эски шаҳар" дея аташарди. Кўчаларнинг торлиги, ижтимоий инфратузилманинг эскиргани, муҳандислик-коммуникация тармоқларининг етарли эмаслиги аҳолига йиллар давомида қийинчилик туғдирди.

Туман марказий шифохонаси 1922 йилда қурилган бинода жойлашган, — дейди шифокор Бобохон Фафоров. — Бир қаватли, тор ва қоронғу йўлақлар, голланд печлари билан иситиладиган палаталарда қарийб юз йил давомида тиббий хизмат кўрсатилди. 2019 йилда эски бинолар ўрнида янги иншоотлар барпо этилди. 200 қатновга мўлжалланган кўп тармоқли марказий поликлиника, қабул ва тез ёрдам бўлими, туғруқхона, болалар бўлими, чакалоқларни интенсив даволаш хоналари, жарроҳлик ва жонлантириш бўлими замонавий тиббий жиҳозлар билан таъминланди.

Янги режалар ва имкониятлар

Навоий вилоятидаги мавжуд имконият ва ресурслар ҳамда салоҳиятини ишга солиш орқали муаммоларга барҳам бериш, иқтисодий барқарорликни таъминлаш ва аҳоли фаровонлигини янада ошириш мамлакатимиз раҳбарининг доимий эътибор марказида. Хусусан, 2024 йил 12 декабрда "Навоий вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарор қабул қилиниб, ҳудуднинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, тадбиркорларга янада қўлай шарт-шароитлар яратиш, инвестицияларни жалб этиш, ҳар бир туман ва шаҳарни иқтисодий-иқтисодий рақобат қилиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар белгиланган эди. Орадан роса бир йилу икки ой ўтиб, жорий йилнинг 11 февраль кунини яна бир тарихий ҳужжат — қирқ банддан иборат қарор имзоланди.

Унга кўра, Навоий вилоятида тадбиркорликни ривожлантириш, аҳолининг даромадини ошириш, камбағалликни қисқартириш ҳамда лойиҳавий ёндашув

асосида ихтисослашувни чуқурлаштириш бўйича чора-тадбирлар белгиланди. Жумладан, оғир тоифадаги Конимех ва Навбахор туманлари, камбағаллик даражаси юқори 12 та оғир тоифадаги маҳаллада аҳоли яшаш ва тадбиркорлик фаолияти учун қўлай муҳит ташкил этилади. Вилоятдаги 40 та маҳаллада ихтисослаштириш мақсадида ушбу ҳудудларга 60 та тик қудуқ казиви, трансформатор ўрнатиш, электр тармоқлари тортиш ҳамда сугорғиш тармоқларини бетонлаш ишлари режалаштирилган.

Қарорда Кармана туманида туризм инфратузилмасини ривожлантириш устувор вазифа сифатида белгиланган. Ташкент шаҳрининг Олмазор тумани

1972 йилда ташкил этилган "Ёшлик" қўлининг инфратузилмаси ва муҳандислик-коммуникация тармоғи ҳам маънан, ҳам техник жиҳатдан эскирган. Кўл суви охириги мартта 2008 йилда тўлиқ алмаштирилган, — дейди вилоят қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси бошлиғи Алишер Турдиев. — Лойиҳа доирасида қўл атрофида иккита — пляж ва хизмат кўрсатиш зонаси барпо этилиши, атрофининг ободонлаштирилиши, замонавий қиёфага келтирилиши кўзда тутилган. Келгусида ҳудудда 1,5 миң аҳоли учун мўлжалланган 8 миң квадрат метрлик табиий пляж, ёшлар ва катталар учун замонавий аквапарк, 300 дан ортик хизмат ва сервис объектлари ташкил қилинади. Бу чора-тадбирлар 2 миңга яқин янги иш ўринлари яратиш ва бюджетга йиллик ўртача 40,5 млрд. сўм тушум келтириш имконини беради.

Навқирон саноят шахри

Навоий шаҳри ҳақида "мангу нақирон шаҳар" деган таъриф беҳиз ай-тилмаган. Навқирон шаҳар икки йилдан сўнг асос солинганлигининг етимиш йиллигини нишонлайди. Уша пайтга келиб қарийб 1100 гектар майдонда "Янги Навоий" лойиҳаси асосида мутлақо янги қиёфадаги шаҳарча қад ростлайди. Айна пайтда шаҳарнинг Ёшлик маҳалласидаги 19 гектарлик майдонда Навоий давлат университетининг янги кампуси қурилиши олиб бориламоқда.

— Муассасамизнинг янги кампуси қурилишини 2027 йилга қадар ниҳоясига етказиш режалаштирилган, — дей-

ди НДУ ректори вазифасини бажарувчи Муҳиддин Калонов. — Шаҳарчада 12 миң ўринли ўқув бинолари, 2 400 ўринли талабалар тураржойи, спорт иншоотлари, амфитеатр, сайилгоҳ, замонавий ўқув лабораториялари, музей, илмий-тадқиқот ва коворкинг марказлари, кутубхона, очиқ ва ёпиқ бассейн ҳамда бошқа инфратузилмага эга замонавий бинолар қурилади.

Кези келганда таъкидлаш жоизки, 1958 йилда асос солинган Навоий шаҳри яқин орада бу қадар кенг қўламли қурилиш ва бунёдкорлик ишларига гувоҳ бўлган эмас. Табиийки, қури-лаётган замонавий ва ҳашаматли имо-ратлар шундоғам навқирон Навоий шаҳ-рини янада ёшлатиб юборади.

— Навоий шаҳридаги 1972 йилда ташкил этилган "Ёшлик" қўлининг инфратузилмаси ва муҳандислик-коммуникация тармоғи ҳам маънан, ҳам техник жиҳатдан эскирган. Кўл суви охириги мартта 2008 йилда тўлиқ алмаштирилган, — дейди вилоят қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси бошлиғи Алишер Турдиев. — Лойиҳа доирасида қўл атрофида иккита — пляж ва хизмат кўрсатиш зонаси барпо этилиши, атрофининг ободонлаштирилиши, замонавий қиёфага келтирилиши кўзда тутилган. Келгусида ҳудудда 1,5 миң аҳоли учун мўлжалланган 8 миң квадрат метрлик табиий пляж, ёшлар ва катталар учун замонавий аквапарк, 300 дан ортик хизмат ва сервис объектлари ташкил қилинади. Бу чора-тадбирлар 2 миңга яқин янги иш ўринлари яратиш ва бюджетга йиллик ўртача 40,5 млрд. сўм тушум келтириш имконини беради.

Шунингдек, қарорда Навоий шаҳридаги иситиш тармоқлари 50 — 60 йилдан бери фойдаланиб келинаётгани ва хизмат муддати тугагани инобатга олин-

ган. Улар босқичма-босқич янгиланади. Бу нафақат аҳоли уй-жойларида, балки ижтимоий соҳа объектларида ҳам куз-қиш мавсумини беташвиш ўтказишни таъминлайди.

— Навоий шаҳри кимё санояти, қури-лиш материаллари ишлаб чиқариш, машинасозлик ва металлургия йўналиш-ларида юқори устуликка эга, — дейди Навоий шаҳри ҳокими Дилмурод Эргашев. — Хусусан, Бунёдқор маҳалласида 7,6 гектар майдонда 2-кичик саноят зонаси ва "Жанубий" МФЙда 2 гектар майдонда "Ёшлар креатив иқтисодиёт зонаси" ташкил этилган. Бу ерда инфратузилма қурилиш материаллари, электротехника, машинасозлик ва ме-талл парчаларини қайта ишлаш соҳа-ларида фойдаланилади. Шунингдек, аҳоли гавжум кўчаларда савдо-сервис, гастрономик ва туризм объектлари бар-по этилиб, Янги Навоий шаҳарчасида 4 қаватли "NAVOIY CITY MALL" гипер-маркети ҳамда 17 га майдонда "NAVOIY CITY PARK" қуриш имкониятлари яратилди.

Бундан ташқари, IT ва сунъий ин-теллект соҳасини ривожлантириш мақ-садида 2026-2027 йилларда тажриба-сини тарихида Навоий ва Зараф-шон шаҳарларида умумтаълим мактаб-ларида "Бир мактаб — бир IT сиф" тамойили асосида ихтисослаштирилган синфлар очилади.

Иқтисодий ўсишнинг драйверлари

Нурота туманида каштачилик аёллар бандлигини таъминлашда муҳим аҳамиятга эга. Кейинги йилларда бу амалий санъат ҳудуднинг сайёҳлик жо-зибасини оширишда ҳам ўз ҳиссасини қўшмоқда. Айниқса, Нурота каштачили-ги билан уйғунлашган харидорғир Бухоро зардўзлик махсулотлари кун сайин хорижий сайёҳларнинг диққати-ни тортмоқда.

— Нурота амалий санъати, хусусан,

каштачилик ҳудуднинг табиатини ва ма-ҳаллий аҳолининг орзу-истакларини ифода этади, — дейди франциялик сайёҳ Паскаль Махтинелли. — Санъат ва маросимларнинг қадим боғлиқлиги мана шу заминда сақланиб қолганини дунёда ҳам ўчрайдиган ҳолат. Албатта, бу ҳудуд катта тадқиқот манбаи. Чўқур-роқ тадқиқ этилса, санъат тарихи бил-лан боғлиқ жуда катта кашфиётларга манба бўлиши мумкин.

Жорий йил якунига қадар Нурота ту-мани марказий истироҳат боғида "Нақшлар ва нурлар" миллий каштачи-лик маркази барпо қилиниб, "Чашма" зиёратгоҳи билан боғланган ягона ту-ризм ҳалқаси ташкил этилади. Унинг доирасида хунармандчилик, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаларида янги лойиҳалар амалга оширилади, сайёҳ-ларнинг камида бир кун тунаб қолиши-ни назарда тутувчи туристик йўналиш-лар ишлаб чиқилади.

— Туманимизда каштачилик нафақат санъат, балки тадбиркорлик кўриниши-да ҳам ривожланмоқда, — дейди Нуро-та тумани ҳокими ўринбосари Шухрат Вафоев. — Туман марказида миң на-фардан зиёд қиз-жувонлар каштачилик билан шўғулланиб, ўзини банд этиб келмоқда. Чекка қишлоқ қизлари учун ижтимоий бандлигини таъминлаш мақ-садида ўқув курслари ҳам ташкил этил-ган. Чевар аёллар Нурота каштачилик мактабининг анъанавий йўналишлари-ни Бухоро, Қашқадарё ва Тожкистон мактаблари услублари билан бойитиб, АҚШ, Туркия, Франция, Япония ва бо-шқа мамлакатлардаги халқаро кўргазмаларда катнашиб келмоқда.

Имкониятлар энг олис ҳудудларда ҳам ўз самарасини бераётганига тоғ-лар бағридаги Сувлик қишлоғидан ми-

сол келтириш мумкин. Ушбу қишлоқда яқин-яқинларга аҳоли бандлигини таъминлайдиган бир мактаб ва бир ОШП бор эди. Бугун ушбу маҳаллада Хитой, Хиндистон каби мамлакатлар ин-вестицияси асосида учта корхона фао-лият бошлаб, 200 дан ортик янги иш ўринлари яратилди. Ўтган йил якуни бил-лан яна иккитаси ишга тушиб, қишлоқ-даги 18 нафар ишсизнинг бандлиги таъ-минланди ва маҳалла ишсизлигидан холи ҳудудга айланди.

Нурота туманида гранитни қазиб олиш ва қайта ишлаш бўйича амалга оширилаётган лойиҳаларда таннархини камайтириш ҳамда қўшилган қийматли махсулотлар ишлаб чиқаришни кен-гайтириш мақсадида "Истиклол" МФЙ ҳудудидаги 50 гектар ер майдонида "Нурота гранит парк" кичик саноят зо-наси, маҳалла ҳудудида пардозбоп тош-лар бозори ташкил қилинади. Ушбу бо-зорда Хитойнинг Наньшан шаҳри тажри-баси асосида хомашё ва яримтайёр пардозбоп тош махсулотларини қайта ишлаш, савдога ва экспортга чиқариш тизими жорий этилади.

Шунингдек, "Нурфарх" МФЙ ҳуду-дида 50 гектар майдонда гранитни қайта ишлаш кластери йўлга қўйилади.

Ушбу чора-тадбирлар вилоятнинг агро-саноят салоҳиятини ошириш, маҳаллий аҳолининг даромадини кўпайтириш ва қорвақликда самарали бошқарувни йўлга қўйишга хизмат қилади. Шу бил-лан бирга, туячилик ва йилқичилик тар-моғи ҳамда малакали хўжаликларнинг ривожланиши натижасида Нурота ва а-троқ ҳудудларда ижтимоий-иқтисодий барқарорлик таъминланади, аҳоли банд-лиги ва фаровонлиги ортади.

Темур ЭШБОЕВ
(«Халқ сўзи»).

Жавоҳир Синдоров ҳар ҳафта сешанба оқшомида дунёнинг энг кучли гроссмейстерлари иштирокида ўтказиладиган «Titled Tuesday» онлайн блиц турнирида голибликка эришти.

Халқ сўзи
Народное слово

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси қузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 342. 25 889 нусxada босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳосини келишилган нархда.

Газетамиз ҳақидаги маълумотларни оқлаб олиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; котибхона 71-259-74-53; эълонлар 71-259-74-87.

Таҳририятга келган кўл ёзма таҳрир қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг тарқатиш берилиши учун обунани расмийлаштиришга ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан сақланади.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси маъсул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

• **МАНЗИЛИМИЗ:**
100066,
Тошкент шаҳри,
Ислон Каримов кўчаси, 55-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Остонов.
Мусаҳҳих — С. Исламов.

"Шарқ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 21.35 Топширилди — 23.30 1 2 3 4 5 6